10+1 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ
στη
Νέλλη Σπαθάρη

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ 16 Σεπτεμβρίου, 2021

Συνέντευξη: 10+1 Ερωτήσεις στη Νέλλη Σπαθάρη

Η συγγραφέας **Νέλλη Σπαθάρη**, με την ευκαιρία της έκδοσης του μυθιστορήματός της ***"Amor fati"*** απαντά στις **10+1 Ερωτήσεις** του *Κωνσταντίνου Μανίκα* για το **CulturePoint.gr**.

Πώς θα περιγράφατε συνοπτικά το νέο σας βιβλίο "Amor fati";

⊕ Αγορά βιβλίων με τις υψηλότερες πωλήσεις στο διαδίκτυο

Πρόκειται για ένα μυθιστόρημα ψυχαναλυτικό των οικογενειακών συγκρούσεων και ιδιαίτερα των συγκρούσεων μάνας-κόρης. Το θέμα αναφέρεται σε ένα μικρό κορίτσι, την Νάντια, παραμελημένο από την οικογένειά του, αν και ζει σε όμορφες και ενδιαφέρουσες πόλεις της Ευρώπης λόγω των επαγγελματικών υποχρεώσεων του πατέρα της: Ναϊμέχεν της Ολλανδίας, περίχωρα του Παρισιού….Μητέρα με τις δικές της φιλοδοξίες να την απορροφούν, πατέρας αδιάφορος κυνηγώντας τις μνήμες του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου που τον σημάδεψαν, αδελφός βάναυσος λόγω ζήλιας. Εκείνο το μοναχικό κοριτσάκι θα γίνει έφηβη και θα επαναστατήσει. Μέσα στο κοινωνικο-πολιτιστικό περιβάλλον της δεκαετίας του '70 με τα τραγούδια, τον κινηματογράφο, τα διεθνή πολιτικά γεγονότα, θα προσπαθήσει να ερμηνεύσει την εποχή της και να εκπληρώσει τα όνειρά της: να σπουδάσει αρχιτεκτονική, να κρατήσει φιλίες, να ταξιδέψει. Μόνο που συνεχή εμπόδια θα ορθώνονται από την οικογένειά της, τα οποία θα της κλείνουν διαρκώς τον δρόμο. Προσωπικά κίνητρα κι ένα ένοχο μυστικό, ανερμήνευτα από ένα νέο κορίτσι που μόλις βγαίνει στη ζωή, θα αποκαλυφτούν με τον πιο τραγικό τρόπο.

Η μετακίνηση στον τόπο, τα ταξίδια γενικότερα, αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της αφήγησης. Δεν θα μπορούσε στο φόντο να μην είναι και η Ύδρα, ο αγαπημένος μου τόπος, αλλά δεν είναι μόνο αυτή. Είναι και η Σίφνος, το Νανσί και η εξοχή της βόρειας Γαλλίας, το Νόρφολκ και τα Μπροαντς της Αγγλίας. Και όχι για την απόλαυση του ταξιδιού και την ομορφιά τους. Ο κάθε τόπος παίζει έναν κομβικό ρόλο την ώθηση της πλοκής και θα σφραγίσει και τη λύση της.

Τι θέλετε να αποκομίσει ο αναγνώστης μέσα από το βιβλίο σας;

⊕ Αγορά βιβλίων με τις υψηλότερες πωλήσεις στο διαδίκτυο

Ποτέ η ζωή δεν ήταν στρωμένη με ροδοπέταλα. Ο κάθε άνθρωπος, σαν άτομο, σαν κοινωνικό περιβάλλον, σαν γενιά, σαν ιστορική συγκυρία έχει να αντιμετωπίσει τις δικές του προκλήσεις στη ζωή. Η ζωή είναι μια αέναη πάλη. Μην κλαίγεσαι. Μην μοιρολατρείς. Πάτα σε ό,τι έχεις και προχώρα. Μας παίρνει μια ολόκληρη ζωή να καταλάβουμε ότι κανείς δεν μας χρωστάει τίποτα, όλοι παλεύουμε σε έναν δύσκολο κόσμο.

Ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά των ηρώων σας;

Το μυθιστόρημα είναι διαρθρωμένο σε κεφάλαια τα οποία τιτλοφορούνται με το όνομα του κάθε ήρωα που μπαίνει στην αφήγηση. Ξεκινάει με την Ζωή, τη μητέρας της Νάντιας, του πρωταγωνιστικού προσώπου της ιστορίας, όνομα συμβολικό, καθώς αυτή έδωσε ζωή στο κοριτσάκι που σύντομα θα γίνει μια έφηβη με όνειρα. Θα κλείσει με την Μάνα, καθώς περιτρέχοντας όλη την πλοκή, η συγκρουσιακή Ζωή θα πάρει τη μορφή της Μάνας που η Νάντια δεν ένιωσε.

Ακολουθούν τα κεφάλαια:

Νάντια, η γεμάτη όνειρα έφηβη που θα βιώσει το τοξικό οικογενειακό περιβάλλον, ανοικτή στη ζωή, προσπαθώντας να την ερμηνεύσει μέσα στο κοινωνικο-πολιτιστικό περιβάλλον της εποχής.
Αλέξης, ο νεαρός αντισυμβατικός με τα μακριά μαλλιά που αποκαλύπτεται ότι είναι ένας ανήσυχος και βαθιά καλλιεργημένος καλλιτέχνης που ανοίγει νέους ορίζοντες στη Νάντια.
Τζόναθαν, ο Άγγλος που μαθαίνει στη Νάντια την αγάπη για τα ταξίδια, τα βιβλία, το πνεύμα της βρετανικότητας.
Αλφόνσος, ο άγνωστος θείος της Νάντιας που την προσκαλεί στον πύργο του στη Γαλλία και της υπόσχεται τις σπουδές που της στέρησε η οικογένειά της. Ο κρίκος της παραπλάνησης.
Τίνα, ένα από τα σημαντικότερα πρόσωπα του μυθιστορήματος, η συμμαθήτρια της Νάντιας, η οποία λειτουργεί στην αφήγηση ως το alter ego της. Ανακαλύπτουν τη ζωή από κοινού μέσω της μουσικής, του κινηματογράφου, των ερωτικών σχέσεων, των ταξιδιών. Δένουν τα όνειρά τους με όρκους. Αλλά όσα χάνει από τη ζωή η Νάντια, τα πετυχαίνει η Τίνα, το αντεστραμμένο εγώ της.
Άρης, ο πάντα απών και άβουλος πατέρας της Νάντιας, σημαδεμένος από τις πολεμικές του εμπειρίες, ψάχνει τα ίχνη του πολέμου στις περιπλανήσεις του. Κρύβει ένα μεγάλο μυστικό που όταν αποκαλυφτεί θα ….(δεν μαρτυρώ τη συνέχεια).
Λέλα, η γιαγιά της Νάντιας, η καλλιεργημένη γυναίκα, η σοπράνο σπουδαγμένη στο Βερολίνο του Μεσοπολέμου, απομονωμένη και μοναχική, η οποία έρχεται στο προσκήνιο για να λειτουργήσει ως βάλσαμο στην πονεμένη ψυχή της Νάντιας μετά από συνταρακτικά γεγονότα και την αποκάλυψη ενός ένοχου μυστικού.
Κλοντ, ο Γάλλος αρχιτέκτονας στην υπηρεσία του Αλφόνσου που θα προλάβει να δώσει στη Νάντια έναν αέρα ανεμελιάς και απόλαυσης της γαλλικής εξοχής πριν από το τελεσίδικο χτύπημα.
Άννα, last but not least, σύμφωνα με την αγγλική έκφραση. Όλα συμβαίνουν από ένα λάθος της.

⊕ Αγορά βιβλίων με τις υψηλότερες πωλήσεις στο διαδίκτυο

Τα αποτελέσματα αυτού του τοξικού πλέγματος θα φανούν τριάντα χρόνια μετά…

Τελικά, η ζωή είναι μια σειρά τυχαίων συμβάντων ή μια προκαθορισμένη πορεία της μοίρας;

'Amor fati' είναι μια λατινική έκφραση που σημαίνει 'να αγαπάς τη μοίρα σου, το πεπρωμένο σου'. Όχι με την έννοια του να μοιρολατρείς. Το μυθιστόρημα είναι ακριβώς το αντίθετο του μοιρολατρικού. Για να πας μπροστά, αποδέξου αυτό που σου έχει δοθεί στη ζωή.

Ο Νίτσε ήταν εκείνος που διερεύνησε τον όρο. Σύμφωνα με τον φιλόσοφο, για να αποκτήσεις την αληθινή εσωτερική γαλήνη, πρέπει να αποδεχθείς τα συμβάντα της ζωής σου είτε θετικά είτε αρνητικά είναι αυτά. Ο πόνος αποτελεί αέναο και αναπόσπαστο κομμάτι της ανθρώπινης φύσης που εν τέλει ωθεί στην εξέλιξη, στην ηθική ανύψωση και στην πνευματική ωριμότητα της ανθρώπινης ύπαρξης. Τα αρνητικά συμβάντα της ζωής εξυψώνουν το άτομο και μέσω κάθε αρνητικού εμποδίου εκτιμούμε περισσότερο την ίδια μας την ύπαρξη. Από το 'Amor fati' προκύπτουν μερικές από τις πιο θεμελιώδεις αρχές της φιλοσοφίας και της ψυχολογίας στηριζόμενες σε αρχές όπως η συγχωρεσύνη ή η διορατικότητα που μπορούν τελικά να αλλάξουν άρδην την ζωή σε κάθε επίπεδο. Η μνησικακία για όσα συνέβησαν, συμβαίνουν ή θα συμβούν δεν θα αλλάξει τίποτα προς το καλύτερο, το οποίο άλλωστε έχει ήδη συμβεί.

Η έμπνευση ή η σκληρή δουλειά, παίζει το σημαντικότερο ρόλο, στη συγγραφή ενός βιβλίου;

Δεν θεωρώ πως η έμπνευση ή η σκληρή δουλειά αποτελούν ένα αντιθετικό δίπολο. Άλλωστε, γενικότερα δεν μου αρέσουν τα δίπολα, αλλά η σύνθεση.

Αν εννοούμε 'έμπνευση' τη σύλληψη μιας 'πιασάρικης' πλοκής, αυτή δεν με ενδιαφέρει. Μπορώ να επινοήσω με μεγάλη ευκολία τέτοιες πλοκές: κάποιος πήγε, είδε, έκανε, πλήγωσε, μετάνιωσε κ.ο.κ. Μάλιστα, σε μια ραδιοφωνική μου συνέντευξη, στο τέλος ως επιστέγασμα και ως έκπληξη, μου έδωσαν καμιά δεκαριά λέξεις τελείως ασύνδετες μεταξύ τους και μου ζήτησαν να πλάσω μια ιστορία με αυτές. Την έπλασα με τέτοια ευκολία που στο τέλος της υπήρξε μια μικρή σιωπή από την εντύπωση που προκάλεσα. Αυτό που οι άλλοι ονομάζουν έμπνευση, εγώ το ταυτίζω με τις σκέψεις που με κατατρύχουν σε μια ώριμη ηλικία. Στην επαγγελματική μου ζωή έχω εκδώσει πολλά βιβλία που αφορούσαν το επιστημονικό και εκπαιδευτικό μου προσανατολισμό. Μάλιστα, η έρευνά μου «Ιστορική και κοινωνική Λαογραφία Ανατολικής Θράκης» βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών το 1994. Όμως, τώρα, σε ώριμη ηλικία, απαρνήθηκα τις βιβλιοθήκες και τα αρχεία στα οποία πέρασα ένα μεγάλο μέρος της ζωής μου και στράφηκα προς τη λογοτεχνία γιατί αναζητώ απαντήσεις στα ερωτήματα που μου έθεσε η ζωή. Θέλω να βάζω τους ήρωές μου να βιώνουν διαφορετικές καταστάσεις και να παρατηρώ τις αντιδράσεις τους. Γιατί αυτοί με καθοδηγούν, όχι εγώ.

⊕ Αγορά βιβλίων με τις υψηλότερες πωλήσεις στο διαδίκτυο

Όσο για τη σκληρή δουλειά, ένας συγγραφέας έγραφε πως συγγράφει μόνο όταν έχει έμπνευση, αλλά ευτυχώς η έμπνευση του έρχεται κάθε μέρα στις εννέα το πρωί ακριβώς, θέλοντας να τονίσει πως δεν αρκεί η έμπνευση αλλά και η συστηματική δουλειά. Εγώ δεν γράφω έτσι, γιατί δε με ενδιαφέρει να παράγω έργο (κάποιοι δηλώνουν πως γράφουν ένα βιβλίο τον χρόνο, προϊόν φυσικά σκληρής και συστηματικής δουλειάς). Προσωπικά γράφω όταν με βασανίζουν ερωτήματα της ζωής.

Για να αναφέρω το παράδειγμα του Amor fati. Ξεκίνησε η υπόθεση ως μια έφηβη σε συνεχείς συγκρούσεις με την οικογένειά της και ιδιαίτερα τη μητέρα της. Έγραφα σποραδικά όταν έφερνα εικόνες από τη δική μου εφηβεία, η οποία δεν ήταν εύκολη. Έμπνευση πάνω στο θέμα είχα, υλικό είχα, εμπειρίες είχα, αλλά τη συγγραφή δεν την προσλάμβανα ως μια σκληρή δουλειά που θα με καταπονούσε μέχρι να φτάσω στο τέλος. Οι σκέψεις που γεννιούνταν όσο έγραφα με ενδιέφεραν. Γιατί δεν κατέστρωνα συγγραφικό σχέδιο, όπως μερικοί διδάσκουν στα μαθήματα δημιουργικής γραφής. Αντιθέτα, οι ήρωές μου με τις πράξεις τους με καθοδηγούν στην εξέλιξη της πλοκής Και αυτές τις πράξεις τους δεν τις γνωρίζω εκ των προτέρων. Ενίοτε με εκπλήσσουν και μου γεννούν ενδιαφέρουσες ιδέες για τη συνέχεια. Ξέρετε πότε πήραν τα δάκτυλά μου φωτιά από την πληκτρολόγηση; Όταν έφυγε η μητέρα μου από τη ζωή με έναν πολύ τραγικό τρόπο. Τότε, μέρα-νύχτα, σε μια κατάσταση έξαψης, τρέλας, έγραφα ακατάπαυστα. Τίποτα δίπλα μου δεν μπορούσε να μου αποσπάσει την προσοχή. Και σε δύο μήνες ολοκλήρωσα ό,τι παίδευα για μεγάλο χρονικό διάστημα δίνοντας χρόνο στον εαυτό μου να ψυχαναλυθώ.

Πείτε μου, αυτή η φωτιά στα δάκτυλα εντάσσεται στην ΄σκληρή δουλειά'; Για μένα, όχι. Και το πρώτο μέρος -η περιήγηση στον εσώτερο εαυτό μου απ' όπου άντλησα την ιδέα, η έμπνευση δηλαδή- και το δεύτερο μέρος, το ακατάπαυστο γράψιμο, η σκληρή δουλειά όπως θα την αποκαλούσε κάποιος, αποτελούν ένα ενιαίο και αναπόσπαστο κομμάτι των εσωτερικών ανησυχιών μου που άλλοτε δίνουν άπλετο χρόνο να αναπτυχθούν και άλλοτε καλπάζουν μέσα μου.

⊕ Αγορά βιβλίων με τις υψηλότερες πωλήσεις στο διαδίκτυο

Με ποιον λογοτεχνικό χαρακτήρα ταυτίζεστε και ποιον αντιπαθείτε;

Έναν λογοτεχνικό χαρακτήρα με τον οποίο δεν θα έλεγα ακριβώς ότι ταυτίστηκα, αλλά ότι κατανόησα είναι η Φραγκογιαννού στην Φόνισσα του Παπαδιαμάντη. Η θέση της γυναίκας με έχει απασχολήσει ευρέως -και όχι μόνο στις παραδοσιακές κοινωνίες- λόγω της ιδιότητάς μου της Λαογράφου και Κοινωνικής Ανθρωπολόγου. Εξάλλου, η νουβέλα μου Στάκα καρδιά μου, η οποία βασίζεται σε μια λαογραφική καταγραφή την οποία είχα εκπονήσει στην Ύδρα τη δεκαετία του '70, διερευνά τη θέση της γυναίκας στην παραδοσιακή κοινωνία του νησιού και διαλύει τους μύθους περί ευτυχισμένων κοινωνιών στις παραδοσιακές κοινωνίες, γιατί πρόκειται για μια ρομαντική προσέγγιση του παρελθόντος που διευκολύνεται από την πάροδο του χρόνου.

Όσο για τον πιο αντιπαθητικό χαρακτήρα, δεν είναι άλλος από τη Χάννα στο Διαβάζοντας στην Χάννα του Μπέρνχαρντ Σλινκ: δεν ήταν συμμέτοχη στο Ολοκαύτωμα γιατί, λέει, δεν ήξερε να διαβάζει και δεν είχε καταλάβει τι συνέβαινε δίπλα της στο στρατόπεδο συγκέντρωσης στο οποίο εργαζόταν. Τι δικαιολογία! Όταν διάβασα αυτό το βιβλίο, το πέταξα στον τοίχο και μετά στα σκουπίδια.

Και επειδή με την πρώτη μου απάντηση νιώθω πως δεν απάντησα με ακρίβεια με ποιον ήρωα ταυτίζομαι, θα επικαλεστώ την ηρωίδα μου Νάντια στο μυθιστόρημά μου Amor fati. Δεν γράφουμε εν κενώ. Και με όλη τη λογοτεχνική ελευθερία, η Νάντια είμαι εν δυνάμει εγώ.

Ένας μήνας "καραντίνα". Ποια είναι τα πέντε βιβλία που θα θέλατε μαζί σας;

⊕ Αγορά βιβλίων με τις υψηλότερες πωλήσεις στο διαδίκτυο

Θα ήταν κοινότυπο αν έλεγα πως θα ήθελα να ξαναδιαβάσω την Πανούκλα του Καμύ; Να ξαναθυμηθώ τη διαστρωμάτωση των ανθρώπων όταν βρίσκονται μπροστά σε μια τέτοια πρόκληση; Εκείνοι που πέφτουν με ορμή να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα, εκείνοι που παραμένουν παράμερα σκεφτικοί κι εκείνοι που προσπαθούν να αποδράσουν σκεφτόμενοι μόνο το τομάρι τους;

Αλλά και ο Φιλίπ Ροθ έχει κάτι να μου πει με το μυθιστόρημά του Νέμεσις. Θα ξαναθυμόμουν τις σκηνές με τα μεγάλα παιδιά των αμερικανικών οικογενειών που επέστρεφαν από τα μέτωπα του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου στα φέρετρα, ενώ τα μικρότερα αδέλφια τους πάλευαν συνδεδεμένα στους σιδηρους πνεύμονες με την καταραμένη πολιομυελίτιδα να βρίσκεται σε έξαρση εκείνο τον θλιβερό χειμώνα του '44.

Μήπως και η Άννα του Niccolo Ammaniti δεν θα ήταν μια καλή επιλογή; Θα μου μιλούσε για μια κοινωνία παιδιών 14 ετών και κάτω, με τους ενήλικες θερισμένους από έναν μυστηριώδη ιό, χωρίς πολιτισμό, χωρίς κοινωνικούς κανόνες, χωρίς τεχνολογική υποδομή, χωρίς ήθη να πορεύονται αναζητώντας την επιβίωσή τους.

Και το Περί τυφλότητας του Ζοζέ Σαραμάγκου θα με προβλημάτιζε. Πώς μπορεί η τυφλότητα να είναι μεταδοτική; Και πώς ανακτούμε και πάλι το φως μας; Αχ, κι εκείνος ο σκύλος… πόσα έχει να μας πει. Και θα πρόσθετα, δίπλα-δίπλα το Περί θανάτου του ίδιου συγγραφέα. Πόσο θαυμάσιο θα ήταν μια πρωτοχρονιά να ξυπνούσαμε και να μην υπήρχε άλλος θάνατος…. Ή μήπως όχι; Ο Ζοζέ Σαραμάγκου έχει μάλλον αντίθετη άποψη.

Τέλος, ένας από τους πιο αγαπημένους μου συγγραφείς, ο Ίαν Μακ Γιούαν θα μου μιλούσε για την Εξιλέωση που αναζητούμε στα μεγάλα λάθη της ζωής μας. Ιδιαίτερα όταν αυτά τα λάθη έχουν ανθρώπινο κόστος.

Τελικά, έξι είναι τα βιβλία που θα ήθελα να έχω μαζί μου, αντί για πέντε. Αλλά ο Ζοζέ Σαραμάγκου φταίει που δεν μπορώ να στερηθώ δύο από τα βιβλία του σε αυτές τις πρωτόγνωρες καταστάσεις που ζούμε.

⊕ Αγορά βιβλίων με τις υψηλότερες πωλήσεις στο διαδίκτυο

Διαλέγετε παρέα για ολιγοήμερη απόδραση. Ποιους λογοτέχνες, ανεξαρτήτως ιστορικής περιόδου δράσης, θα συμπεριλαμβάνατε;

Με έδρα την Deauville στη Νορμανδία, θα επιχειρούσα δύο αποδράσεις μία προς τα ανατολικά και μια προς τα δυτικά. Ανατολικά θα κατευθυνόμουν προς την Honfleur προς αναζήτηση του Baudelaire, εκεί όπου διατηρούσε σπίτι ο πατρίς του, αλλά ως καταραμένος ποιητής δεν έγινε ποτέ αποδεκτός από την τοπική κοινωνία. Θα κάναμε μαζί μια βόλτα στην Lieutenance να χαζέψουμε τους ιμπρεσιονιστές ζωγράφους που έστηναν τα καβαλέτα τους και ζωγράφιζαν τα ίδια τοπία σε διαφορετικές ώρες της ημέρας-ίσως να συναντούσαμε και τον Monet-θα καθόμασταν σε ένα παγκάκι και θα του έλεγα:

«Μίλα μου για τα αλμπατρός», για τους μεγάλους γλάρους του νότιου ημισφαιρίου που είναι επιβλητικοί στους ουρανούς αλλά όταν πατούν στη γη σέρνοντας τα μεγάλα φτερά τους γίνονται ο περίγελως των ναυτικών. Γιατί κι εμένα οι σκέψεις μου με κάνουν να πετώ στους αιθέρες, αλλά όταν περπατώ δίπλα στους ανθρώπους δυσκολεύομαι να συγχρωτιστώ μαζί τους.

Και μετά, θα πήγαινα δυτικά, στο Cabour, το μυθικό Balbek του Μαρσέλ Προυστ, του συγγραφέα του εμβληματικού του έργου Αναζητώντας τον χαμένο χρόνο και θα προσδοκούσα να τον συναντήσω για να μιλήσουμε για το ξύπνημα της μνήμης που φωτίζει τα γεγονότα του παρόντος με ένα διαφορετικό τρόπο.

Ίσως, μιας και κατάγομαι από την πλευρά της μητέρας μου από την Ύδρα, να ήθελα να πεταχτώ μέχρι τις Σπέτσες να προκαλέσω τον Τζον Φόουλς να μου αναλύσει σε τι στο καλό ψυχολογικό πείραμα υπέβαλε τον Άγγλο καθηγητή που πήγε να διδάξει στην Αναργύρειο και Κοργιαλένειο Σχολή των Σπετσών στο έργο του The Magus….

Ποια θεωρείτε την πιο χαρακτηριστική φράση από βιβλίο σας;

⊕ Αγορά βιβλίων με τις υψηλότερες πωλήσεις στο διαδίκτυο

«Και με τη σκέψη πως ίσως η παιδική μου ηλικία στην Ύδρα μού διαμόρφωσε την άποψη ότι μόνο η πείνα, ο πόνος και ο θάνατος μπορούν να με σοκάρουν σε τούτη τη ζωή και τίποτ' άλλο, επιτέλους αποκοιμήθηκα». Στάκα καρδιά μου, Το τότε μέσα στο τώρα, Έπαινος Ομίλου UNESCO Τεχνών, Λόγου κι Επιστημών 2018, σελ.88.

Αν ήθελα να διαλέξω μια φράση από το μυθιστόρημά μου Amor fati θα διάλεγα την εξής: «Σκεφτόμουν πως ο κάθε άνθρωπος είναι μια ιστορία. Και δεν ακούμε ποτέ τις ιστορίες των άλλων». (σελ. 218) Όχι ότι αυτή η φράση είναι μία από τις πιο 'εντυπωσιακές' του βιβλίου, αλλά γιατί σηματοδοτεί τις λογοτεχνικές μου αναζητήσεις. Αυτό που βιώνουμε εμείς ως άτομα, αυτό που βιώνουν οι ήρωές μου, είναι πάντα σε συνάρτηση με τον 'άλλον', τη ζωή του, τις προθέσεις του, τις σκέψεις του, τα μυστικά του. Κι ενώ πάντα επικεντρωνόμαστε γύρω από τον εαυτό μας, δεν έχουμε ευήκοα ώτα να ακούσουμε ουσιαστικά τον άλλο, να το αφουγκραστούμε με τη σημειολογική προσέγγιση της λέξης, και να αναπτύξουμε ενσυναίσθηση. Κάτι που τελικά θα αναπτύξει η Νάντια απέναντι στη μητέρα της, τον άνθρωπο με τον οποίο στην εφηβεία της ήρθε στις πιο μεγάλες συγκρούσεις και της κατέστρεψε τα όνειρά της.

Με ποιο τραγούδι ή και άλμπουμ θα "ντύνατε" μουσικά ένα έργο σας;

Το μυθιστόρημά μου Amor fati το διαπερνούν μουσικές. Η ηρωίδα Νάντια χορεύει τρελά στην ντισκοτέκ Κάβος, στην Ύδρα, την δεκαετία του '70 με αγαπημένο της τραγούδι She's a rainbow των Rolling Stones, ενώ στις δύσκολες μοναχικές στιγμές της καταφεύγει στο νεοϋορκέζικο πιάνο Steinway & Sons της σπουδαγμένης στο Βερολίνο του Μεσοπολέμου σοπράνο γιαγιάς της με αγαπημένο της κομμάτι το μελαγχολικό βαλς του αποχαιρετισμού σε λα μείζονα, Opus 69, No 1 του Σοπέν. Σε μια τέτοια στιγμή θα την ακούσει η μητέρα της και υπό το κράτος ενός ατέρμονου ανταγωνισμού, μιας και αυτό το κομμάτι το παίζει και η ίδια, θα την ξεγράψει από το Ωδείο. Η Νάντια θα πουλήσει το αίμα της -τη δεκαετία του '70 η αιμοδοσία πληρωνόταν- και θα πληρώσει τους δύο επόμενους μήνες των μαθημάτων της πυροδοτώντας ένα νέο κύκλο διενέξεων με τη μητέρα της.

Χρειάζεται περισσότερος ρομαντισμός ή ρεαλισμός στις ζωές μας;

Όπως έχω ήδη προαναφέρει, δεν αποδέχομαι τα δίπολα, αλλά τη σύνθεση. Για μένα ο ρομαντισμός είναι μια μορφή ρεαλισμού, όπως θα εξηγήσω στη συνέχεια. Εξάλλου, το κίνημα του Ρομαντισμού δεν υπαγορεύει μια στάση αναπόλησης και απόσπασης από την πραγματικότητα. Ο Ρομαντισμός αναπτύχθηκε στην κεντρική Ευρώπη, και ιδιαίτερα στη Γερμανία, όταν λίγο νωρίτερα στη Γαλλία είχε αναπτυχθεί ο Διαφωτισμός που βασίζεται στον ορθό λόγο και στην Αγγλία ο Εμπειρισμός που βασίζεται και αυτός στη λογική. Και το κίνημα του Ρομαντισμού, καλλιεργώντας μια ιδιαίτερη θέαση του παρελθόντος, συνένωσε τον γερμανικό λαό –όσο κι αν μας φαίνεται παράλογο- υπό την σκέπη του ναζισμού. Συνεπώς, θέλω να καταλήξω πως ο όρος 'ρομαντισμός' είναι παραπλανητικός και συχνά μας παραπέμπει σε ονειροπόλες καταστάσεις που δεν ανταποκρίνονται στον όρο. Από την άλλη και ο ρεαλισμός δεν υφίσταται από μόνος του. Η ρεαλιστική συμπεριφορά, οι ρεαλιστικές αποφάσεις, βασίζονται σε εσωτερικές διεργασίες που μπορεί να εκπορεύονται από πολύ ευαίσθητες προσεγγίσεις: ένας ρομαντισμός, με την έννοια της ονειροπόλησης, που οργανώνεται για να πάρει σάρκα και οστά μέσω του ρεαλισμού.

Θα αφήσω να ανακαλύψετε τη σύγκλιση ρομαντισμού και ρεαλισμού στο πρόσωπο της νέας μου ηρωίδας, της Σόνιας, στο νέο μου μυθιστόρημα που ελπίζω να κυκλοφορήσει μέχρι τα Χριστούγεννα.

- Η **Νέλλη Σπαθάρη (Ελένη Σπαθάρη-Μπεγλίτη)** γεννήθηκε στην Αθήνα το 1956. Είναι πτυχιούχος της Γαλλικής Φιλολογίας του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και της Ελληνικής Φιλολογίας, τμήματος ΜΝΕΣ του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, στον τομέα Λαογραφίας του οποίου εκπόνησε και τη διδακτορική της διατριβή («Οι αγγειοπλάστες της Σίφνου. Κοινωνική συγκρότηση, παραγωγή, μετακινήσεις», εκδ. Αρσενίδη, 1992). Συνέχισε μεταδιδακτορικές σπουδές στο Παρίσι, ως υπότροφος του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών, στην Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales στους τομείς της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Κοινωνικής και Οικονομικής Ιστορίας. Η μελέτη της «Ιστορική και Κοινωνική Λαογραφία της Ανατολικής Θράκης» βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών το 1994 (Α. Α. Λιβάνη, 1997). Διορίστηκε στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, δίδαξε στο Πειραματικό Γυμνάσιο και Λύκειο Αναβρύτων, διετέλεσε επί έντεκα έτη Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων, καθώς και Προϊσταμένη Παιδαγωγικής και Επιστημονικής Καθοδήγησης στην Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης Αττικής. Δίδαξε στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ) και συμμετείχε στην επιστημονική ομάδα συγγραφής του τρίτομου διδακτικού εγχειριδίου της Θεματικής Ενότητας «Ο Δημόσιος και ο Ιδιωτικός Βίος των Ελλήνων. Οι νεότεροι χρόνοι ΙΙ» ΕΑΠ, 2002). Παράλληλα ανέλαβε να συντάξει για την ίδια Θεματική Ενότητα το «Ανθολόγιο Δοκιμίων για το Δημόσιο και Ιδιωτικό Βίο στην Ελλάδα (19ος-20ος αιώνας)» (ΕΑΠ, 2008). Συνέγραψε το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο για τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας με θέμα «Αισθητική Εκπαίδευση και Αγωγή» (Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων, 2000). Έχει δημοσιεύσει εκπαιδευτικά εγχειρίδια για τους μαθητές και τις μαθήτριες της Γ΄ Λυκείου («Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας Γ΄ Λυκείου. Επιλογή και ανάλυση ιστορικών πηγών», εκδ. Πατάκη, 2011 και «Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας Γ΄ Λυκείου. Διαγωνίσματα προσομοίωσης», εκδ. Πατάκη, 2017). Η νουβέλα της «Στάκα καρδιά μου» (εκδόσεις Bookoo, 2020) και το νεανικό διήγημα «Μια καλοκαιρινή παρτίδα σκάκι κι άλλη μια» (εκδόσεις Bookoo, 2020) βραβεύτηκαν από τον Όμιλο για την UNESCO Τεχνών, Λόγου & Επιστημών (2018 και 2017 αντίστοιχα). Το μυθιστόρημά της «Amor fati» κυκλοφόρησε το 2021 από τις εκδόσεις Ελκυστής. Έχει πλήθος δημοσιευμένων εισηγήσεων σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια, καθώς και άρθρων σε επιστημονικά περιοδικά. Έχει συμμετάσχει σε εκπαιδευτικά προγράμματα του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Έχει ασχοληθεί με τη μετάφραση από τη γαλλική γλώσσα κειμένων Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, καθώς και παιδικών βιβλίων.